СЪДЕБНА ПРАКТИКА ПО ДЕЛА ЗА ОРГАНИЗИРАНА ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ (50-80-те години на XX век)

ЗАБЕЛЕЖКА: Изложената тук съдебна практика съдържа както устойчиви и традиционно възприети становища, така и възгледи, които са в отклонение от утвърдените в правната ни система. Тя е подбрана както с оглед ранга на съдебния акт, така и с оглед очертаване на еволюцията на съдебното тълкуване на закона и разнообразието на съдебните разбирания при действието на различни закони.

НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС, 1951 г.

НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС, 1968 г.

1. ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 3 ОТ 25-27.2006.1970 Г. ПО Н. Д. № 3/1970 Г., ПЛЕНУМ НА ВС

Предварително сговаряне по чл. 202, ал. 1, т. 2 НК има както в случаите, когато участниците предварително са се споразумели относно плана, начина и средствата за извършване на престъпленията, ролите им в извършването му и пр., т.е. когато е налице организирана група, така и когато такова споразумение не е налице, но е установено предварително взето решение за извършване на присвояването и след това то е извършено. И в двата случая се касае до предварително обмислена престъпна дейност, свързана обикновено с подправки на документи, с нарушаване на служебни задължения или други престъпления. Сговарянето може да се отнася за целия размер на присвоеното имущество или само за част от него.

2. ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 36 ОТ 01.04.1958 Г. ПО Н. Д. № 23/1958 Г., ОСНК НА ВС

Продължаваното престъпление е възможно при наличие на всичките му признаци и в случаите, когато участниците в организирана група решат да вършат кражба на каквото им попадне, независимо че откраднатите вещи принадлежат на различни собственици и се намират на различни места. Решението на престъпната група да върши множество кражби на различни вещи, каквито намери, свързва отделните деяния в едно единно продължавано престъпление. Казаното за кражбата важи и за присвояването.

3. ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 91 / 01.12.1962 Г. ПО НД № 26/1963 Г., ОСНК НА ВС

Организираната група е съучастие, при което съучастниците (а те в случая могат да бъдат подбудители, извършители и помагачи) извършват определено престъпление по предварително сговаряне и организиране. Ако обаче дейците от групата или най-малко двама от тях участвуват в престъплението като съизвършители и в състава на извършеното престъпление е предвидено като субект на същото „неколцина", а не „група" или „организирана група", те носят наказателна отговорност за това престъпление като „неколцина", а техните съучастници съответно като подбудители или помагачи. „Неколцина" по смисъла на закона е участие на две или повече лица като съизвършители на престъпление.

4. ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 23 / 15.12.1977 Г. ПО Н. Д. № 21/1977 Г., ОСНК НА ВС

Групата е налице, щом две или повече лица съгласуват волята си за осъществяване на едно или повече престъпления. Организацията е обединяването на две или повече лица за трайна и устойчива престъпна дейност. За разлика от групата организацията се отличава с по-висока степен на организираност и устойчивост. Тя може да бъде по-многобройна и да има съответни структурни звена или поделения.

По признака трайност и устойчивост организацията и групата се отличават от обикновеното съучастие, възникнало инцидентно.

Образуването е дейност по съгласуване волите на две или повече лица за постигане на определена цел.

Ръководенето се изразява в поставяне на общи или конкретни задачи в устна или писмена форма, в изработване на план или други указания за постигане на набелязваната цел.

Членуването е съгласието на дееца, изразено устно или писмено или с някакви действия, за участие в дейността на организацията или групата.

При приготовлението условията за осъществяването на определено престъпление могат да се създадат и от едно само лице, а при участието на две или повече лица може да не съществува организация или група.

Престъплението по чл. 109, ал. 1 и 2 НК, е завършено с организирането, ръководенето или членуването в организацията или групата и за съставомерността на деянието не се изисква целта, която си е поставила организацията или групата, да е реализирана.

5. РЕШЕНИЕ № 1346 / 24.05.1955 Г. ПО НД № 1243/1955 Г., II НО НА ВС

За да е налице организирана група по смисъла на чл. 183, т. 4 НЗ, е достатъчно постигането на предварително съгласие между две или повече лица за извършване на кражби. Не е необходимо да има определен главатар, по отношение на който останалите членове ще се намират в известна зависимост, нито да са създадени вътрешни правила, на които са длъжни да се подчиняват членовете.

6. РЕШЕНИЕ № 1581 / 25.06.1955 Г. ПО НД № 2093/1955 Г., II НО НА ВС

За да е налице участие в група по чл. 274 от НЗ, е необходимо образуване на група, която си поставя за цел извършването на престъпления, но не на определено престъпление, което се извършва именно от група. Текстът би бил приложим, ако при образуването на частно предприятие двамата жалбоподатели бяха си поставили за цел извършването и на други престъпления вън от това да го прикрият в кооперативна форма.

7. РЕШЕНИЕ № 653 /16.04.1956 Г. ПО НД № 1199/1956 Г., I НО НА ВС

Извършването на кражба от организирана група е особен вид съучастническа дейност, която поради своята по-висока степен на обществена опасност от обикновеното съучастие е въздигната от закона в квалифициран състав на кражбата и се наказва по-тежко съгласно чл. 184, т. 4 от НК. Не може една кражба да бъде квалифицирана едновременно и като извършена от организирана група, и като извършена при обикновено съучастие. Наличието на организирана група за извършването на кражба поглъща съучастническата деятелност на отделните лица, които влизат в състава на групата.

8. РЕШЕНИЕ № 626 / 21.05.1957 Г. ПО НД № 1401/1957 Г., I НО НА ВС

За да е налице група по смисъла на чл. 70, ал. 1 НК, е достатъчно тя да се състои и само от двама души.

9. РЕШЕНИЕ № 669 / 07.06.1957 Г. ПО НД № 1509/1957 Г., I НО НА ВС

За да има „организирана група" по смисъла на чл. 183, т. 4 НК, е необходим умисъл, съзнание у подсъдимите, че организират група с цел за извършване на една или повече кражби, вкл. разпределят задачи помежду си.

10. РЕШЕНИЕ № 699 / 27.12.1958 Г. ПО НД № 684/1958 Г., ВОЕННА КОЛЕГИЯ НА ВС

За да е налице кражба, извършена от организирана група, необходимо е да са се наговорили две или повече лица предварително и да са действували със, със знанието, че вършат една или повече кражби като организирана група. Случайният или инцидентен характер на договарянето не дава основание да се приеме, че има организирана група.

11. РЕШЕНИЕ № 9 / 08.01.1960 Г. ПО НД № 1130/1959 Г., I НО НА ВС

за осъществяване състава на чл. 185, т. 1 нк не е необходимо подсъдимите да са се наговорили да извършат множество кражби или грабежи. достатъчно е, че те са създали група с цел за грабеж. Съставът е осъществен и в случаите, когато дейността им се е ограничила в извършването само на един грабеж. В конкретния случай двамата подсъдими предварително са се споразумели като група да ограбят някого и да си набавят по такъв начин сумата от около 11 000 лв., с които да купят мотоциклет. С това те са създали група, която си поставя за цел да се сдобие с около 11 000 лв., чрез грабеж.

12. РЕШЕНИЕ № 271 / 10.03.1961 Г. ПО НД № 115/1961 Г., I НО НА ВС

За да се квалифицира кражбата като извършена от организирана група, не е необходимо групата да има стройна организираност, нито всички участници да участвуват във всяка отделна кражба, както и откраднатото да се внася общо в групата и после да се разпределя между участниците.

13. РЕШЕНИЕ № 1344 /19.12.1961 Г. ПО НД № 1306/1961 Г., I НО НА ВС

Налице е типичен случай на организирана група, в която участвуват всички служители от смяната, които предварително са се споразумели за системно и обмислено присвояване по начин, щото най-трудно същото да бъде разкрито. Наличието на съглашение за създаване на група, която съвместно ще извърши или системно ще извършва присвояване на обществено имущество, е единственият и достатъчен признак, за да се квалифицира деянието по чл. 106, ал. 4 НК.

14. РЕШЕНИЕ № 960 / 08.08.1962 Г. ПО НД № 821/1962 Г., III НО НА ВС

Обстоятелството, че има обвинение за действия на организирана група, не освобождава съда от задължението да изследва всяко обвинение на всеки подсъдим отделно. Неправилно съдът прилага учението за съучастието при наличие на организирана група.

15. РЕШЕНИЕ № 277 / 15.03.1963 Г. ПО НД № 150/1963 Г., II НО НА ВС

За да е налице организирана група за извършване на грабежи, е необходимо съучастниците да са съгласували основните моменти на подготвяното престъпление, да са се договорили за времето, мястото и начина за извършване на престъплението и да са взели мерки за осуетяване или затрудняване разкриването на деянието преди да пристъпят към извършването му. За наличието на организирана група за извършване на грабежи не е нужно да съществува онази устойчивост и сплотеност, която е необходима при организации и групи по чл. 70 НК, а грабежът или поредицата от грабежи да са извършени от група лица, действията на които са определени по един по-рано съвместно изготвен план.

16. РЕШЕНИЕ № 383 /16.04.1964 Г. ПО НД № 223/1964 Г., I НО НА ВС

Когато подсъдимите действуват като организирана група и всичките извършват нападението и нанасят побой на пострадалите, без значение е от ударите на кой от тях е причинена телесна повреда.

Наличието на организирана група и на общността на умисъла обуславят съучастието на всичките членове на групата.

17. РЕШЕНИЕ № 485 /18.05.1964 Г. ПО НД № 261/1964 Г., II НО НА ВС

Квалифициращ елемент по чл. 185, т. 1 НК е не извършването на поредица от кражби или грабежи, а наличието на организирана група за извършване на кражби или грабежи.

18. РЕШЕНИЕ № 511 / 1965 Г. ПО НД № 333/1965 Г., I НО НА ВС

Под "сговаряне" по смисъла на закона следва да се разбира постигане на съгласие между най-малко две лица да вършат кражби или грабежи, без да е необходимо да се направят изрични волеизявления и без да е нужно да се уточняват начинът, мястото и времето на сговарянето. То може да бъде постигнато и чрез мълчаливи действия, стига безусловно да е подчертана решимостта у дейците да извършат кражби или грабежи. Следователно тук на пръв план изпъква създаването на група с цел да се вършат кражби и грабежи. Затова не е необходимо да са съгласувани основните елементи на конкретно намислените кражби или грабеж. Практически невъзможно е да се изисква от участвуващите в организираната група да са се договаряли за времето, мястото и начина на извършването на намислените престъпления, нито да се търси у тях предварително определен и изготвен план за извършването им. Да се тръгне по този път би значело неоправдано да се ограничи понятието за организирана група.

19. РЕШЕНИЕ № 564 /19.05.1965 Г. ПО НД № 430/1965 Г., I НО НА ВС

Сговарянето при организирана група съществено се отличава от съгласието, което дейците постигат при обикновеното съучастие. При сговарянето е необходимо предварително постигнато съгласие между две или повече лица за предприемане на повече или по-малко продължителна престъпна дейност, насочена към извършване въобще на кражби или грабежи, независимо че в дадения случай дейността им се е ограничила само в извършването на една кражба или на един грабеж. Предварително постигнатият сговор има по-широк и до голяма степен абстрактен обсег на действие. При съучастието не е необходимо постигането на предварително съгласие за извършване въобще на кражби или грабежи. Характерът на предварителното уговаряне на дейците е значително по-тесен, конкретен и инцидентен.

20. РЕШЕНИЕ № 643 /14.06.1965 Г. ПО НД № 519/1965 Г., II НО НА ВС

Различието между обикновеното съучастие и организираната група се състои в извънредно високата степен на обществена опасност на организираната група и нейните членове в извършените престъпления.

И когато дейците извършват кражбите като организирана група, те пак действуват като съучастници. Някои като подбудители, други като извършители, а трети като помагачи или укриватели. Сговарянето да се извършат престъпления далеч надхвърля обикновеното съучастие

Самото знание за кражбите и взаимното подпомагане в укриването, изнасянето, пренасянето и продажбата на медта са достатъчни за квалифицирането на дейността им като такава на организирана група. Не изменя същността и характера на дейността като организирана група и обстоятелството, че в различни моменти на извършените кражби не действуват наведнъж и общо всичките, а в различни комбинации по двама или по трима. При организираната група съгласието да се действува може да бъде взето изрично от всичките участници наведнъж, но може да се постигне и мълчаливо както от всичките наведнъж, така и при присъединяване на някои от тях впоследствие.

Времето, през което са извършени кражбите, не оказва влияние върху обстоятелството дали е действувано като обикновено съучастие, или като организирана група.

21. РЕШЕНИЕ № 952 /20.12.1966 Г. ПО НД № 1036/1966 Г., I НО НА ВС

Малолетният не може да бъде нито съучастник, нито участник в организирана група.

22. РЕШЕНИЕ № 894 / 30.11.1967 Г. ПО НД № 726/1967 Г., I НО НА ВС

За да е налице организирана група по чл. 106, ал. 4 НК, е необходимо да е постигнато предварително съгласие между съучастниците за присвояване на обществени средства. Данните сочат на обикновено съучастие, при което липсва предварителното сговаряне за образуване на група, поставила си за цел да присвоява. За всеки отделен случай С. и К. са търсили някои от останалите подсъдими, в съучастие с които са присвоявали конкретни вещи. Организираната група е по-висша и по-укорима степен на съучастието.

23. РЕШЕНИЕ № 1076 /12.12.1967 Г. ПО НД № 869/1967 Г., I НО НА ВС

За да е налице организирана група за извършване на кражби, е необходимо членовете ѝ да имат съзнание, че действуват като група, която си е поставила за цел да извършва кражби. Общият умисъл, изразяващ се в съзнанието на дейците, че те ще извършват кражбата или кражбите, като действуват заедно, сочи на съучастие. В случая не е установено двамата подсъдими да са се съгласили било изрично, било мълчаливо да образуват група, която да има за цел да извършва кражби. Умисълът у тях възниква инцидентно и те веднага го обективират, като извършват двете кражби

24. РЕШЕНИЕ № 179 ОТ 21.03.1969 Г. ПО Н. Д. № 100/1969 Г., I Н. О. НА ВС

Когато е организирана група за извършване на един предварително и точно определен грабеж, без да се преследва извършването и на други кражби или грабежи, не е налице престъпление по чл. 199, ал. 1, т. 2 НК. Съставът ще е осъществен и когато дейността на групата, предварително сговорена да върши кражби или грабежи, се е ограничила в извършване само на един грабеж, но е необходимо да е било установено, а) че е налице предварително сговаряне между две или повече лица (организирана група) и б) че тази група си е поставила за цел да върши неограничен брой „кражби или грабежи".

25. РЕШЕНИЕ № 609 /31.12.1970 Г. ПО НД № 479/1970 Г., I НО НА ВС

Предварителното сговаряне по чл. 202, ал. 1, т. 2 НК обхваща както случаите, при които има предварително уговаряне да се извърши престъпление с постигане на съгласие относно плана, разпределението на ролите, набавяне на средства и др. (организирана група), така и когато такава група не е изградена, но е установено предварително уговаряне между две или повече лица да присвоят и така е започнало изпълнителното деяние.

Деянията, които са извършени при организирана група по време на действието на чл. 106, ал. 4 НК (отм.), могат да се обединят в едно единно продължавано престъпление с тези, извършени през периода, когато е в сила действуващият НК, ако са налице условията на чл. 26 НК.

26. РЕШЕНИЕ № 53 / 27.07.1976 Г. ПО НД № С-51/1976 Г., I НО НА ВС

За наличието на организирана група по чл. 108 нк не е необходимо всички участници в групата да се познават помежду си. достатъчно е само да знаят, че участвуват в такава група. При разговора, който подсъдимият А. е имал с подсъдимия И. и пред когото е дал съгласие да започнат съвместна противодържавна дейност, последният споделил, че в тази насока работят и други техни познати.

27. РЕШЕНИЕ № 19 /04.08.1983 Г. ПО НД № С-21/1983 Г., II НО НА ВС

Групата е налице, защото двамата подсъдими са съгласували волята си за осъществяване на престъпления против народната република. Когато са взели решението да започнат съвместната си дейност по написване, размножаване и разпространяване на клеветническите материали, те са си разпределили функциите. Подсъдимият Д. е бил автор на материалите, той ги е писал ръкописно и ги е предавал на подсъдимия Г., който имал задачата да организира написването им на пишеща машина, размножаването и разпространяването им. За целта той е трябвало да намери и е намерил лице, което да преписва ръкописния материал, както и необходимите пишеща машина, циклостил и печатни материали за размножаването на същия. Така в резултат на решението на двамата подсъдими се е оформила групата и са били разграничени задачите, които всеки от тях е трябвало да изпълнява.

Не е необходимо членуващият в групата да познава останалите участници или организаторите ѝ. Достатъчно е той да знае, че членува в такава група. В случая другият подсъдим го бил уверил изрично, че в групата има и други лица.

28. РЕШЕНИЕ № 83 .10.04.1985 Г. ПО НД № 62/1985 Г., II НО НА ВС

Подсъдимите са се сговорили да извършват неограничен брой кражби и грабежи. Сговарянето им е предварително, защото съгласието е постигнато преди започване на престъпната дейност, както и по време на извършване на отделните деяния. Понеже не са налице условията на чл. 26, ал. 4 НК, цялото престъпление следва да се квалифицира като извършено след предварителен сговор. Не се установява от участниците в кражбите и грабежите предварително да са се споразумели относно плана, начина и средствата за извършване на престъпленията и относно ролите при извършването им, поради което не е налице организирана група.